

Povjerenstvo za politiku plaća, porezni sustav i životni standard

Na temelju članka 36. Poslovnika o radu Gospodarsko-socijalnog vijeća i njegovih radnih tijela, a u skladu sa člankom 27. Poslovnika, Povjerenstvo za politiku plaća, porezni sustav i životni standard na 11. (konstituirajućoj) sjednici, održanoj 29. studenoga 2023. godine, razmatralo je **Konačni prijedlog Zakona o državnim službenicima**.

Na osnovi rasprave i izjašnjavanja pojedinih članova Povjerenstva usvojeno je sljedeće

MIŠLJENJE

1. Povjerenstvo za politiku plaća, porezni sustav i životni standard je primilo na znanje Konačni prijedlog Zakona o državnim službenicima.
2. Ovom mišljenju prilaže se izdvojeno mišljenje Nezavisnih hrvatskih sindikata.

IZDOJENO MIŠLJENJE NEZAVISNIH HRVATSKIH SINDIKATA

1. Nezavisni hrvatski sindikati ostaju pri primjedbama koje su sindikati udruženi u Nezavisne hrvatske sindikate dostavili predlagaču zakona Ministarstvu pravosuđa i uprave.
2. Pojašnjenje primjedbe i prijedloga NHS-a u odnosu na odredbu čl. 42. st. 2. prijedloga Zakona o državnim službenicima

Članak 42. st. 2. Ovim Zakonom nije na nedvosmislen način razjašnjeno pitanje ostvarivanja zaštite prava i obveza iz radnog odnosa državnih službenika i namještenika s obzirom na podnošenje zahtjeva za zaštitu prava u odnosu na podnošenje zahtjeva za mirno rješenje spora sukladno odredbama Zakona o parničnom postupku.

Člankom 186. a stavkom 1. Zakona o parničnom postupku (dalje: ZPP) propisano je: "Osoba koja namjerava podnijeti tužbu protiv Republike Hrvatske dužna se je prije podnošenja tužbe obratiti sa zahtjevom za mirno rješenje spora državnom odvjetništvu koje je stvarno i mjesno nadležno za zastupanje na sudu pred kojim namjerava podnijeti tužbu protiv Republike Hrvatske, osim u slučajevima u kojima je posebnim propisima određen rok za podnošenje tužbe. Zahtjev za mirno rješenje spora mora sadržavati sve ono što mora sadržavati tužba."

Stavak 7. istog članka propisuje: "Odredbe prethodnih stavaka ovoga članka ne primjenjuju se u slučajevima kada je posebnim zakonom propisan postupak

podnošenja zahtjeva za mirno rješenje spora nadležnom državnom odvjetništvu ili nekom drugom tijelu.”

Članak 129. Zakona o radu glasi:

(1) Radnik koji smatra da mu je poslodavac povrijedio neko pravo iz radnog odnosa, može u roku od petnaest dana od dostave odluke kojom je povrijeđeno njegovo pravo, odnosno od saznanja za povredu prava, zahtijevati od poslodavca ostvarenje toga prava.

(2) Ako poslodavac u roku od petnaest dana od dostave zahtjeva radnika iz stavka 1. ovoga članka ne udovolji tom zahtjevu, radnik može u daljnjem roku od petnaest dana zahtijevati zaštitu povrijeđenog prava pred nadležnim sudom.

(3) Zaštitu povrijeđenog prava pred nadležnim sudom ne može zahtijevati radnik koji prethodno poslodavcu nije podnio zahtjev iz stavka 1. ovoga članka, osim u slučaju zahtjeva radnika za naknadom štete ili drugim novčanim potraživanjima iz radnog odnosa.

(4) Iznimno od stavka 3. ovoga članka, zaštitu povrijeđenog prava pred nadležnim sudom može i bez prethodnog zahtjeva iz stavka 1. ovoga članka, u roku od petnaest dana od dana dostave odluke kojom je povrijeđeno njegovo pravo, odnosno od saznanja za povredu prava, zatražiti radnik koji ima sklopljen ugovor o radu na određeno vrijeme, radnik koji je na temelju ugovora o radu upućen na rad u inozemstvo i radnik na kojeg se ne primjenjuje niti jedan kolektivni ugovor.

(5) Ako je zakonom, drugim propisom, kolektivnim ugovorom ili pravilnikom o radu predviđen postupak mirnoga rješavanja nastalog spora, rok od petnaest dana za podnošenje zahtjeva sudu teče od dana okončanja toga postupka.

(6) Odredbe ovoga članka ne primjenjuju se na postupak zaštite dostojanstva radnika iz članka 130. ovoga Zakona.

Kako je poslodavac državnih službenika i namještenika Republika Hrvatska, sukladno čl.186. a ZPP-a trebalo bi podnositi zahtjev za mirno rješenje spora nadležnom državnom odvjetništvu, dok s druge strane, sukladno odredbama Zakona o radu, treba podnijeti zahtjev za zaštitu prava čelniku tijela. Pritom i odredba članka 186 a) ZPP-a (u stavcima 1. i 7.), kao i odredba čl. 129. Zakona o radu (u stavcima 3., 4., 5 i 6.) predviđaju iznimke različite prirode. Pritom odredbe ZPP-a upućuju na primjenu odredbi Zakona o radu, dok se iz Zakona o radu može zaključiti i suprotno da odredba ZOR-a (stavak 5.) upućuje na ZPP.

Prijedlog Zakona o državnim službenicima i dana pojašnjenja upućuju na to da bi se zaštita prava izvan upravnog postupka i spora, ostvarivala sukladno odredbama Zakona o radu, odnosno podnošenjem zahtjeva za zaštitu prava. U tom smislu bi se primjenjivali rokovi 15 -15- 15. Međutim, Zakon o radu propisuje iznimke. U dijelu tih iznimki ZOR predviđa mogućnost direktnog podnošenja tužbe.

Postavlja se pitanje: Što u slučaju kad po općim propisima o radu radnik tužbu može podnijeti bez podnošenja zahtjeva za mirno rješenje spora - može li to i državni službenik i namještenik ili tužbu mora podnijeti u skladu s odredbom čl. 186. a Zakona o parničnom postupku.

Smatramo da bi s obzirom na prirodu stvari, to bilo opravdano u slučajevima materijalnih potraživanja iz radnog odnosa, uključujući i naknadu štete (stavak 3. ZOR-a). Međutim, u slučajevima navedenim u stavku 4. ZOR-a kojima je intencija omogućavanje žurne sudske zaštite, što je razlog zbog kojeg se ne mora podnositi zahtjev za mirno rješenje spora, te bi i za državne službenike i namještenike koji tuže RH, također trebalo biti moguće direktno obraćanje sudu (ili radije ostaviti da podnose zahtjev za zaštitu prava poslodavcu), što će im omogućiti brži pristup sudu nego li odredba čl. 186. a).

Slično proizlazi i iz čl. 129. stavka 6. ZOR-a a te s obzirom na postupak zaštite dostojanstva u kojem nema obveze za podnošenje zahtjeva za zaštitu prava, a nekad čak niti prigovora (čl. 134. stavak 7. ZOR-a,) ne bi bilo svrsishodno niti podnositi zahtjevu državnom odvjetništvu za mirno rješenje spora, već bi službenicima i namještenicima trebalo biti moguće podnijeti tužbu sudu.

Smatramo da odredbe Zakona o državnim službenicima moraju biti jasne i nedvosmislene, te službenik i namještenik mora biti nedvosmisleno upućen na to koja će prava štititi na koji način, odnosno hoće li određeno pravo štititi sukladno odredbama Zakona o parničnom postupku ili odredbama Zakona o radu, ako se ne radi o upravnoj stvari.

Prihvatljivo nam je da se u sporovima iz čl. 129. st. 3. (radi isplate) državni službenici i namještenici obraćaju ODO-u sa zahtjevima za mirno rješenje spora, dok se u sporovima za zaštitu drugih prava obraćaju poslodavcu zahtjevom za zaštitu prava. To predlažemo u ovom zakonu pojasniti na nedvosmislen način. Također, s obzirom da postoje situacije kada se sukladno Zakonu o radu ne treba podnositi zahtjev za zaštitu prava, a ne radi se o materijalnom potraživanju, već o nužnosti žurne sudske zaštite, kao npr. kod uznemiravanja i diskriminacije, to bi pitanje trebalo biti riješeno ovim zakonom.

Stoga se predlaže u prijedlogu Zakona o državnim službenicima, odredbi Čl. 42. nastavno na stavak 2. dodati „**pri čemu je radi ostvarivanja sudske zaštite zahtjev za mirno rješenje spora sukladno Zakonu o parničnom postupku državni službenik i namještenik dužan podnijeti isključivo u slučaju zaštite materijalnih potraživanja, dok u slučaju zaštite ostalih prava podnosi zahtjev za zaštitu prava u skladu s općim propisom o radu.**“

Koordinator Povjerenstva

Josip Lozančić, v. r.